

Vi arbetar för att skydda alla dina personuppgifter, till exempel om hälsa och ekonomi, så att de hanteras korrekt och inte hamnar i orätta händer.

Våren 2022

Grundkurs i dataskyddsförordningen (GDPR) för dig inom privat sektor - distans

Introduktion

Den här presentationen bygger på den information som ingår i IMY:s grundkurs i dataskyddsförordningen (GDPR)

.

På flera av sidorna finns en ruta med mer information om ämnet. Det är både hänvisningar till artiklarna i GDPR, länkar till vår webbplats och EDPB:s riktlinjer.

Innehåll

- Viktiga begrepp
- Grundläggande principer
- Syfte och tillämpningsområde
- Rättslig grund
- Känsliga personuppgifter
- De registrerades rättigheter
- Personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde
- Personuppgiftsincidenter och tredjelandsoverföringar
- Informationssäkerhet
- Konsekvensbedömningar och förhandssamråd

Viktiga begrepp

Personuppgifter

All slags information som kan knytas till en levande fysisk person.

En personuppgift är en identifierare som direkt eller indirekt kan leda till en fysisk person i livet. Det kan till exempel vara:

- Personnummer
- Namn
- Adress
- Kontaktuppgifter
- Bilder
- Fingeravtryck

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/introduktion-till-gdpr/personuppgifter/>

Rättsinformation:

Artikel 4.1, skäl 26-30 GDPR

Känsliga personuppgifter

Behandling som avslöjar:

- Ras eller etniskt ursprung
- Politiska åsikter
- Religiös eller filosofisk övertygelse
- Medlemskap i fackförening
- Uppgifter om hälsa
- Sexualliv eller sexuell läggning
- Genetiska uppgifter
- Biometriska uppgifter

➤ För att få behandla känsliga personuppgifter krävs det särskilt stöd.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/introduktion-till-gdpr/personuppgifter/kansliga-personuppgifter/>

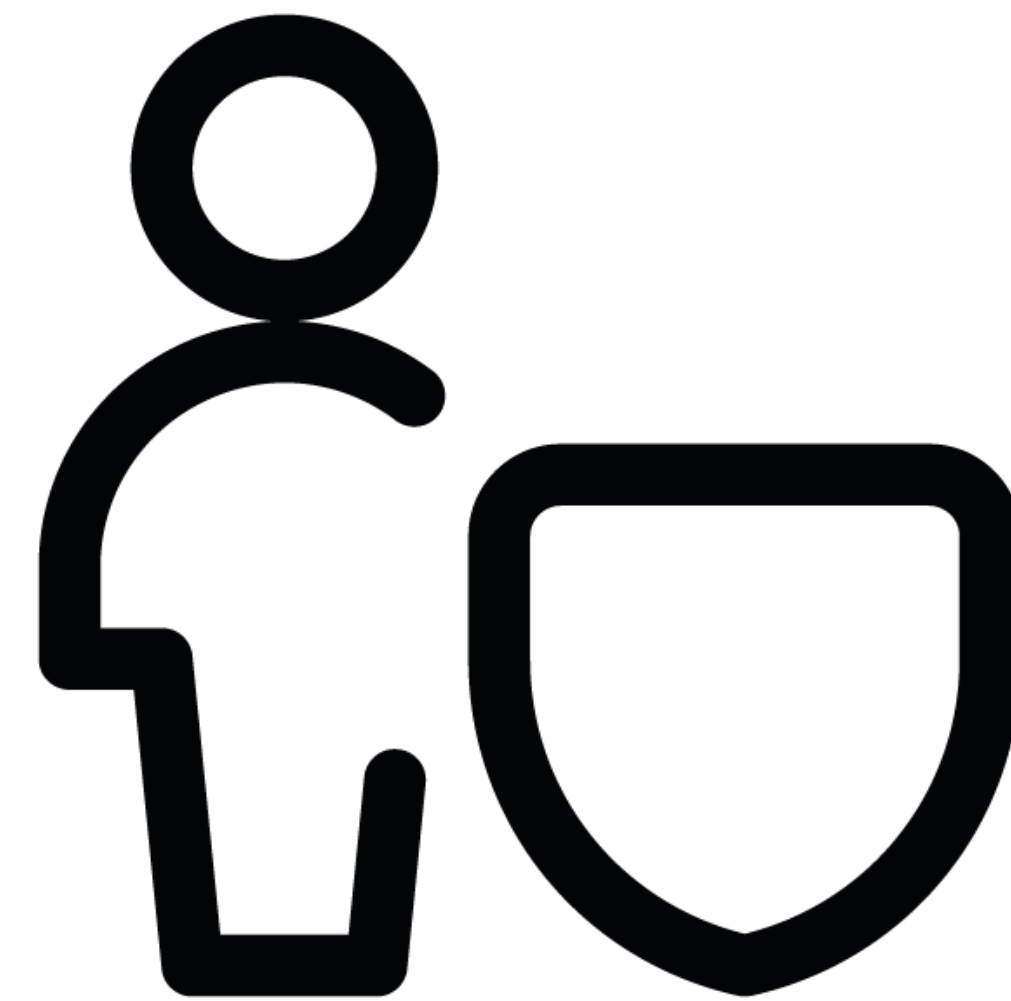
Rättsinformation:

Artikel 9.1, skäl 51 GDPR,

Dataskyddslagen 3 kap

Den registrerade

- Den fysiska person vars personuppgifter behandlas.

Mer information

Rättsinformation:

Artikel 4.1, skäl 26, 37, 51 GDPR

Behandling är en åtgärd som innebär att personuppgifter...

- Samlas in
- Registreras
- Organiseras
- Struktureras
- Lagras
- Bearbetas
- Ändras
- Tas fram
- Läses
- Används
- Lämnas ut
- Överförs
- Sprids
- Justeras
- Sammanförs
- Begränsas
- Raderas
- Förstörs

Mer information

Rättsinformation:

Artikel 4.2, skäl 26, 37, 51 GDPR

Personuppgiftsansvarig

En fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/personuppgiftsansvariga-och-personuppgiftsbitraden/>

Rättsinformation:

Artikel 4.7, skäl 26, 37, 51 GDPR

Personuppgiftsbiträde

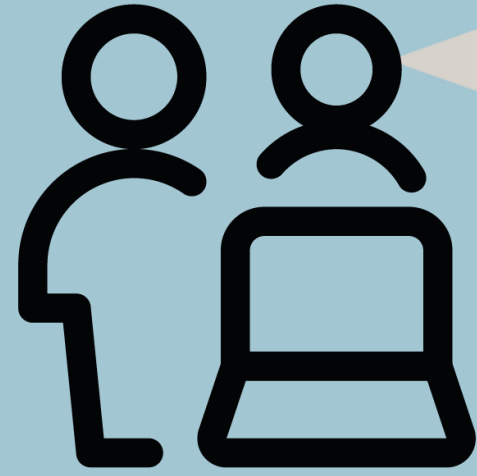
- Behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvarigas räkning enligt dennes instruktioner.
- Har egna skyldigheter under förordningen
 - Står också under IMY:s tillsyn.
- Fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/personuppgiftsansvariga-och-personuppgiftsbitraden/att-tank-a-pa-som-personuppgiftsbitrade/>

Rättsinformation:

Artikel 4.8, skäl 26, 37, 51 GDPR

Dataskyddsbud

- Dataskyddsbudets uppgifter är bland annat att hjälpa och stötta den personuppgiftsansvariga i att uppfylla GDPR:s regler.
- Om man har skyldighet att utse ett dataskyddsbud, ska det anmälas till IMY. Detta för att vi enkelt ska kunna komma i kontakt med organisationen.
- Både en fysisk person, en grupp eller organisation kan vara dataskyddsbud.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/dataskyddsbud/>

EDPB:s riktlinjer: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/612048>

Rättsinformation:

Artikel 37-39, skäl 97 GDPR

IMY:s korrigerande befogenheter

- Vi kan utfärda en skriftlig varning till den som planerar en behandling som sannolikt kommer att bryta mot reglerna.
- Om en verksamhet bryter reglerna kan vi utfärda en reprimand vid mindre allvarliga överträdelser.
- Vi har i vissa situationer möjlighet att förelägga eller förbjuda den som behandlar personuppgifter att vidta olika åtgärder, vi kan också begränsa hur behandlingen får gå till.
- Utöver eller istället för övriga korrigerande åtgärder kan vi besluta om att ta ut en sanktionsavgift på högst 20 miljoner euro eller 4% av den globala årsomsättningen.

Mer information

<https://www.imy.se/om-oss/vart-uppdrag/sa-arbetar-vi-med-tillsyn/vad-kan-tillsynen-leda-till/>

Rättsinformation:

Artikel 58, 83, skäl 148-152 GDPR

Tredjelandsoverføring

- När personuppgifter överförs från ett land inom EU och EES till ett land utanför detta område.
- Det krävs särskilt stöd i GDPR för att få överföra personuppgifter till ett tredje land.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/overforing-till-tredje-land/>

Rättsinformation:

Artikel 44-50, skäl 101-116 och 169 GDPR

Grundläggande principer

Grundläggande principer

- Genomsyrar all personuppgiftsbehandling.
- De grundläggande principerna är vägen in och vägen ut ur dataskyddsförordningen.
- Den som behandlar personuppgifter bör ha för vana att alltid påbörja och avsluta varje personuppgiftsbehandling med att gå igenom de grundläggande principerna.

De grundläggande principerna

- Laglighet, korrekthet och öppenhet
- Ändamålsbegränsning
- Uppgiftsminimering
- Riktighet
- Lagringsminimering
- Integritet och konfidentialitet
- Ansvarsskyldighet

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundlaggande-principer/>

Rättsinformation:

Artikel 5, skäl 39, 50, 58 och 60 GDPR

Laglighet, korrekthet och öppenhet

All personuppgiftsbehandling måste:

- Ha lagligt stöd
- Vara korrekt
- Präglas av öppenhet

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundlaggande-principer/>

Rättsinformation:
Artikel 5.1.a GDPR

Ändamålsbegränsning

Personuppgifter får:

- endast behandlas för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål
- inte behandlas för ändamål som är oförenliga med det ursprungliga

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundläggande-principer/>

Rättsinformation:

Artikel 5.1.b och 6.4 GDPR

Uppgiftsminimering

- Utgår från ändamålen med behandlingen.
- Den personuppgiftsansvariga får inte behandla fler personuppgifter än vad som är nödvändigt för att uppnå ändamålen med behandlingen.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundläggande-principer/>

Rättsinformation:
Artikel 5.1.c GDPR

Riktighet

- Personuppgifterna ska vara riktiga och om nödvändigt uppdaterade.
- Oriktiga personuppgifter ska:
 - raderas om inte längre behövs för ändamålet
 - rättas så fort som möjligt
- Viktigt att den personuppgiftsansvariga har rutiner för att rätta eller radera oriktiga personuppgifter.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundläggande-principer/>

Rättsinformation:
Artikel 5.1.d GDPR

Lagringsminimering

- Personuppgifter får endast sparas så länge som de behövs för ändamålet med personuppgiftsbehandlingen.
- När personuppgifterna inte längre behövs för ändamålet ska de raderas eller avidentifieras.
- I vissa fall måste den personuppgiftsansvariga spara uppgifterna längre, till exempel genom andra rättslig förpliktelser.
- Den personuppgiftsansvariga bör införa tidsfrister för gallring eller regelbunden kontroll.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundläggande-principer/>

Rättsinformation:
Artikel 5.1.e GDPR

Integritet och konfidentialitet

- Personuppgifterna ska skyddas med lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder så att de inte blir åtkomliga för obehöriga, förstörs eller skadas.
- Det handlar inte bara om teknik. Det omfattar rutiner och instruktioner också.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundläggande-principer/>

Rättsinformation:
Artikel 5.1.f GDPR

Ansvarsskyldighet

Den personuppgiftsansvariga ska:

- ansvara för att de grundläggande principerna följs
- kunna visa att de grundläggande principerna följs

Gentemot vem?

- IMY
- Registrerade personer
- Kanske till och med media?

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/grundlaggande-principer/>

Rättsinformation:

Artikel 5.2 GDPR

Mer om personuppgiftsansvarigas skyldigheter: artikel 24.1-3, 25, 26, 30 med flera.

Bra att ta med sig

- Det finns personuppgifter och så finns det känsliga personuppgifter
- En registrerad är den person vars personuppgifter behandlas
- Behandling av personuppgifter innebär att personuppgifter till exempel samlas in, registreras, ändras eller raderas
- Personuppgiftsansvarig är den som bestämmer ändamål och medel för personuppgiftsbehandlingen
- De grundläggande principerna ska genomsyra all behandling av personuppgifter

Syfte och tillämpningsområde

Varför dataskyddsförordningen (GDPR)?

- Gemensamma regler och lika tillämpning i EU
- Regler anpassade för ett digitaliserat samhälle
- Stärkta och tydliga rättigheter och skyldigheter

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/introduktion-till-gdpr/syfte-och-tillampningar/>

Rättsinformation:

Artikel 3, skäl 22-25 GDPR

Rätten till privatliv

Europakonventionen
och EU:s
rättighetsstadga

När gäller dataskyddsförordningen (GDPR)?

- Helt eller delvis **automatiserad** behandling

Helt automatiserad – behandling som sker elektroniskt

Delvis automatiserad – t.ex. uppgifter som samlas in manuellt och sedan sammanställs elektroniskt

- **Manuell** behandling i vissa fall

Det avgörande är om information om en person kan erhållas med lätthet.

För vilka personuppgiftsbehandlingar gäller inte GDPR?

- **Privat behandling**
(t.ex. semesterfoton)
- **Avlidna personer**
- **Grundlagsskyddad personuppgiftsbehandling**
(traditionella medier, webbplatser med utgivningsbevis)
- **Allmänna handlingar**
(offentlighetsprincipen hindras inte)
- **Brottsbekämpande verksamhet**
(regleras av särskilt EU-direktiv)

Måste aktörer i hela världen tillämpa GDPR?

- Etablerad inom EU (art. 3.1)
 - *Har ett verksamhetsställe i EU och behandlar personuppgifter med koppling till verksamheten i EU*

- Etablerad utanför EU men (art. 3.2)
 - Erbjuder varor och tjänster till EU (se till språk, valuta m.m.)
 - Övervakar beteenden inom EU (spårar och profilerar)

Rättslig grund

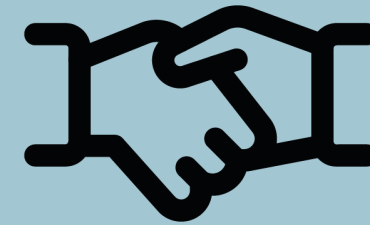
Rättslig grund

- Det finns 6 stycken rättsliga grunder.
- Det måste finnas stöd i en rättslig grund för att en personuppgiftsbehandling ska vara tillåten.
- Det är den personuppgiftsansvarige som måste se till att det finns stöd i en rättslig grund.

Rättsliga grunder

- Avtal (art. 6.1.b)
- Rättslig förpliktelse (art. 6.1.c)

- Samtycke (art. 6.1.a)
- Skydda intresse av grundläggande betydelse (art. 6.1.d)

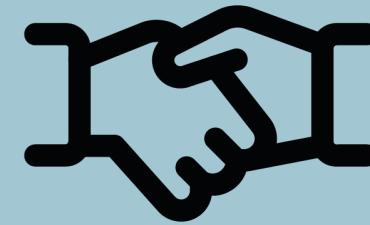

- Uppgift av allmänt intresse och myndighetsutövning (art. 6.1.e)
- Intresseavvägning (art. 6.1.f)

De rättsliga grunderna som främst aktualiseras i privat sektor

- **Avtal (art. 6.1.b)**
- **Rättslig förpliktelse (art. 6.1.c)**

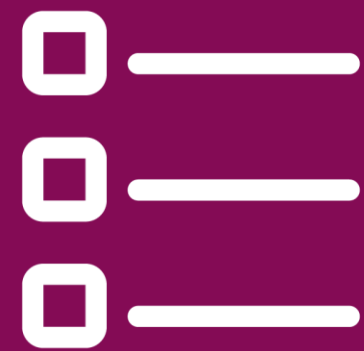

- **Samtycke (art. 6.1.a)**
- Skydda intresse av grundläggande betydelse (art. 6.1.d)

- Uppgift av allmänt intresse och myndighetsutövning (art. 6.1.e)
- **Intresseavvägning (art. 6.1.f)**

Bestäm alltid

- Ändamålet
- Rättslig grund

- För **varje** personuppgift!

Om man t.ex. behandlar uppgifter om en kund för att leverera en vara, ta betalt och skicka reklam kan det innebära flera olika rättsliga grunder för en och samma kund.

Avtal som rättslig grund och begreppet nödvändigt

Behandlingen ska vara nödvändig för att fullgöra avtalet

Exempel:

Fullgöra kundavtal

Det kan vara nödvändigt att behandla uppgifter om kunder för att kunna leverera en vara och skicka faktura.

Uppfylla anställningsavtal

Nödvändiga uppgifter för att anställningsavtalet ska kunna uppfyllas, så som de uppgifter som behövs för löneberäkning, sjukfrånvaro m.m.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/rattslig-grund/avtal-med-den-registrerade/>

EDPB:s riktlinjer: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-22019-processing-personal-data-under-article-61b_en

Rättsinformation:

Artikel 6.1 b, skäl 44 GDPR

Rättslig förpliktelse

- För den personuppgiftsansvarige
- Skyldighet enligt EU-rätt eller svensk rätt, inklusive kollektivavtal

Exempel:

Bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen

Bankers skyldighet att föra register över sina kunder

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/rattslig-grund/rattslig-forpliktelse/>

Rättsinformation:

Artikel 6.1.c, 6.3 skäl 45 GDPR

2 kap. 1 § dataskyddslagen

Proposition 2017/18:105 s. 52

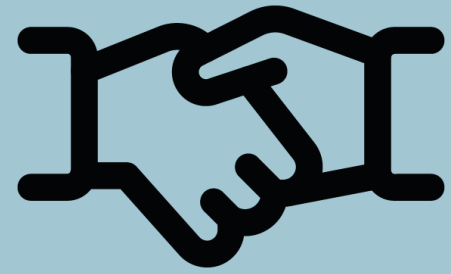
Intresseavvägning

- Intresset av att företa en personuppgiftsbehandling ska väga tyngre än den registrerades integritetsintresse.
- Ändamålen sätter ramarna för vad den personuppgiftsansvariga kan göra.
- Intressen som är alltför vaga eller spekulativa är inte tillräckligt för att motivera en behandling.

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/rattslig-grund/intresseavvagning/>

Rättsinformation: Artikel 6.1 f, skäl 47-49 GDPR

Samtycke

För att ett samtycke ska vara giltigt måste det vara:

- Frivilligt
 - Specificerat och informerat
 - Otvetydig viljeyttring (klart och tydligt)
-
- ✓ Lämnas innan behandlingen påbörjas
 - ✓ Ska vara lika lätt att återkalla som att lämna.
 - ✓ Personuppgiftsansvarig har bevisbördan
 - ✓ Maktbalansen ska inte vara ojämn

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/rattslig-grund/samtycke/>

EDPB:s riktlinjer:

https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_sv.pdf

Rättsinformation:

Artikel 6-9, skäl 32, 38, 42-43 GDPR

Bra att ta med sig

- Kom ihåg att olika ändamål kan kräva olika rättsliga grunder. I ett kundregister kan olika rättsliga grunder bli aktuella för varje kund.
- Samtycke är inte den enda rättsliga grunden. Överväg annan grund i första hand.
- För att ett samtycke ska vara giltigt får inte maktbalansen vara för ojämn, t.ex. arbetstagare/arbetsgivare.
- Intresseavvägning är ofta det sista alternativet om man inte hittar något annat stöd. Ger ofta stöd för exempelvis direktmarknadsföring.

Känsliga personuppgifter

Känsliga personuppgifter

Behandling som avslöjar:

- Etniskt ursprung
- Politiska åsikter
- Religiös eller filosofisk övertygelse
- Medlemskap i fackförening
- Uppgifter om hälsa

- Sexualliv eller sexuell läggning
- Genetiska uppgifter
- Biometriska uppgifter

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/introduktion-till-gdpr/personuppgifter/kansliga-personuppgifter/>

Rättsinformation:

Artikel 9.1, skäl 51 GDPR

3 kap dataskyddslagen

Ras eller etniskt ursprung

- Gränsdragningssvårigheter kan uppstå i fråga om modersmål eller medborgarskap

Medlemskap i fackförening

- Lätt att glömma bort i Sverige
- Viktigt för arbetsgivare och fackförbund att känna till
- Många frågor och klagomål

Genetiska och biometriska uppgifter

- **Genetiska uppgifter:** från en analys av ett biologiskt prov.
- **Biometriska uppgifter:** från särskild teknisk behandling som rör fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken, såsom ansiktsbilder eller fingeravtrycksuppgifter.
- Bilder räknas inte som biometriska uppgifter. Ansiktsigenkänning gör det däremot

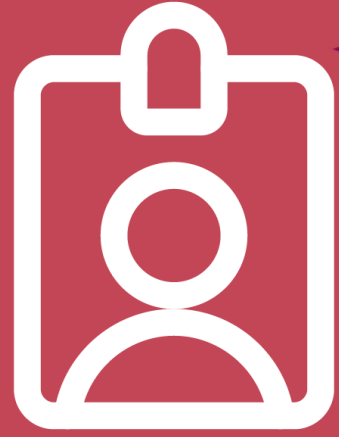
Uppgifter om hälsa

- Värt att tänka på när man informerar om medarbetares sjukskrivning

- Vanlig fråga är allergilistor inför konferenser

Uppgifter om sexualliv eller sexuell läggning

- Frågor har uppstått i samband med hantering av disciplinärenden

Undantag från förbudet mot att behandla känsliga personuppgifter

- Samtycke (OBS – sällan för arbetsgivare)
- Grundläggande intresse
- Vissa ideella organisationer (egna medlemmar)
- När någon själv har offentliggjort de känsliga uppgifterna
- Rättsliga anspråk
- Arbetsrätt
- Hälsa- och sjukvård, social omsorg, folkhälsa, etc.

- **OBS! Detta gäller utöver kravet på att ha en rättslig grund och att följa de grundläggande principerna**

Andra skyddsvärda uppgifter

- Uppgifter om lagöverträdelse
 - Huvudregel: får bara behandlas av myndigheter
 - Undantag:
 - Behövs för rättsliga förpliktelser/anspråk
 - IMY:s föreskrifter (allmänt undantag)
 - IMY:s tillstånd (särskilt undantag)

- Personnummer
 - Huvudregel: Samtycke
 - Undantag: Klart motiverat med hänsyn till beaktansvärda skäl

Bra att ta med sig

- Känsliga uppgifter = särskilda kategorier av personuppgifter
 - Undantag från förbudet krävs
- Personnummer
 - Samtycke eller beaktansvärda skäl krävs
- Uppgift om lagöverträdelser
 - Tillstånd krävs normalt för andra än myndigheter

De registrerades rättigheter

De viktigaste rättigheterna

Rätt till information
(art. 12-14)

Rätt till tillgång
(registerutdrag) (art. 15)

Rätt till rättelse (art. 16)

Rätt att göra
invändningar (art. 21)

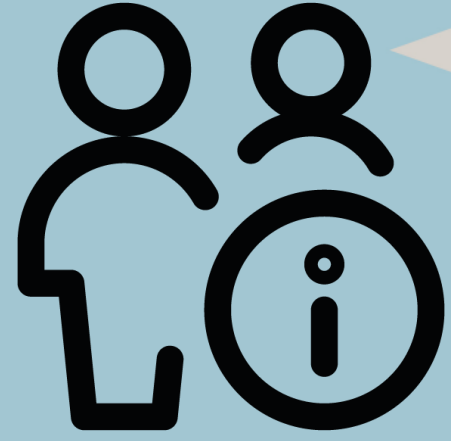
Rätt till radering (art. 17)

Mer information:

<https://www.imy.se/privatperson/dataskydd/dina-rattigheter/>

Rättsinformation:

Artikel 12-21, skäl 58-73 GDPR.

Rätt till information

Vad ska ni informera om?

- Vem är ni?
- Vad för uppgifter?
- Vilken rättslig grund?
- Varför behöver ni dessa uppgifter?
- Hur länge sparas uppgifterna?
- Vilka andra får del av uppgifterna?
- Vilka rättigheter har den registrerade?

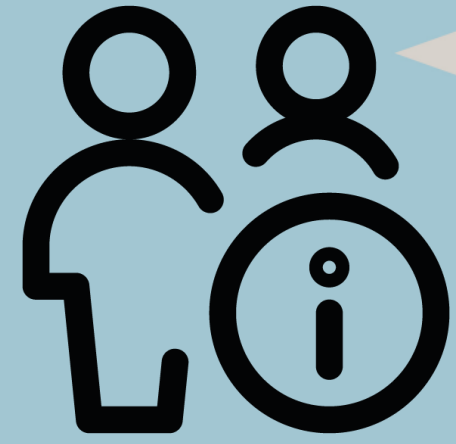
Mer information

<https://www.imy.se/privatperson/dataskydd/dina-rattigheter/ratt-till-information/>

EDPB:s riktlinjer: <https://www.imy.se/globalassets/dokument/riktlinjer-om-oppenhets-och-information-till-registrerade.pdf>

Rättsinformation:

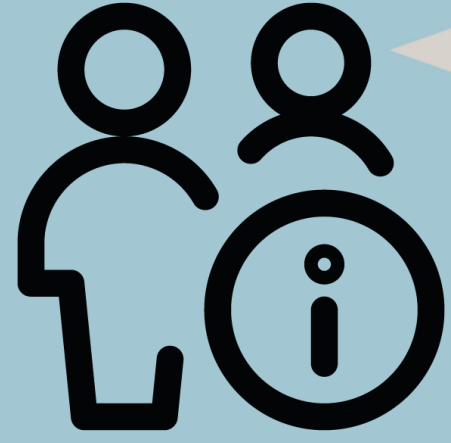
Artikel 13-14, skäl 58-62 GDPR.

Rätt till information

Hur ska informationen ges?

- ✓ Begriplig och lättillgänglig form
- ✓ Klart och tydligt språk

Rätt till information

När ska informationen ges?

- Om informationen samlats in från den registrerade själv:
 - När uppgifterna samlas in.
- Om uppgifterna samlats in från någon annan:
 - Inom en rimlig period men senast inom 1 månad
 - vid första den första kontakten med den registrerade, eller
 - vid utlämnande till annan
- Därutöver ska information alltid lämnas på begäran av den registrerade.

Rätt till tillgång (registerutdrag)

- Tillgång till uppgifterna (kopia)
- Kompletterande information, bl.a.:
 - Ändamålen med behandlingen
 - Kategorier av personuppgifter
 - Mottagare av personuppgifter
 - Lagringstiden
 - Registrerades rättigheter

Mer information

<https://www.imy.se/privatperson/dataskydd/dina-rattigheter/ta-del-av-dina-personuppgifter/>

Rättsinformation:

Artikel 15, skäl 58-62 GDPR.

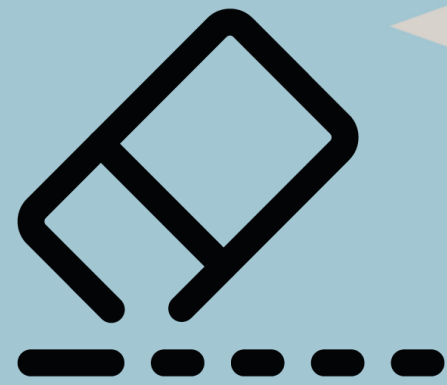
Praxis från EU-domstolen: C-141/12 & C-372/12

Rätt till tillgång (registerutdrag)

Tänka på...

- Tidsfrist: en månad
- Kostnadsfritt
- Undantag
 - Sekretess/tystnadsplikt
 - Minnesanteckning
- Identifiering

Rätt till rättelse

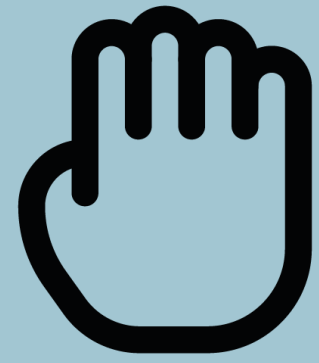
- Rätta felaktiga personuppgifter
- Komplettera ofullständiga personuppgifter

Mer information

<https://www.imy.se/privatperson/dataskydd/dina-rattigheter/rattelse/>

Rättsinformation:

Artikel 16 och 19, skäl 65 GDPR.

Rätt att göra invändningar

- Om den rättsliga grunden är intresseavvägning (eller myndighetsutövning eller allmänt intresse)
- Ny intresseavvägning efter invändning – visa avgörande berättigade skäl eller behov för rättsliga anspråk
- Alltid rätt att invända mot direkt marknadsföring

Mer information:

<https://www.imy.se/privatperson/dataskydd/dina-rattigheter/att-gora-invandningar/>

Rättsinformation:

Artikel 21, skäl 69-70 GDPR.

Rätt till radering

- Förutsättningar
 - Inte längre behövs, eller
 - Invändning mot behandlingen, eller
 - Samtycke återkallat
- Undantag om nödvändiga för
 - rätten till yttrande- och informationsfrihet
 - rättslig förpliktelse, allmänt intresse och myndighetsutövning, rättsliga anspråk
 - arkiv, forskning och statistik

Mer information

<https://www.imy.se/privatperson/dataskydd/dina-rattigheter/radering/>

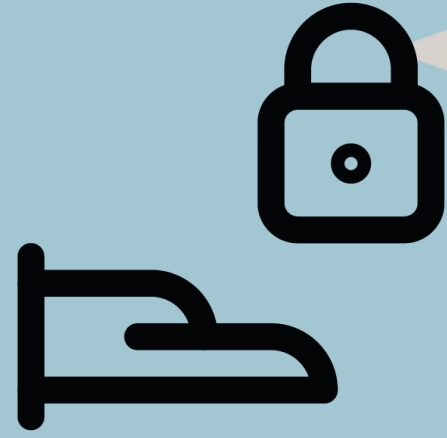
Rättsinformation:

Artikel 17 och 19, skäl 65-66 GDPR.

Bra att ta med sig

- De registrerade har rätt att veta hur och varför deras uppgifter behandlas
- Med denna vetskap ska de kunna ta ställning till om de vill ta del av uppgifterna
- De ska kunna kontrollera att uppgifterna är korrekta
- De ska kunna ta ställning till om de vill invända mot behandlingen och begära att de raderas
- De ska kunna bedöma om en överträdelse skett och kunna klaga till IMY
- Öppenheten ger personuppgiftsansvarig anledning att se över behandlingen

Personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde

Personuppgiftsansvarig

- Är den juridiska personen när det finns en sådan
- Fastställs för varje personuppgiftsbehandling
- Bestämmer
 - Vilka personuppgifter som ska behandlas
 - Varför de ska behandlas (ändamål)
 - Hur de ska behandlas (medel)

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/personuppgiftsansvariga-och-personuppgiftsbitraden/>

Gemensamt personuppgiftsansvar

- Två eller fler personuppgiftsansvariga som gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen.
- Fastställ vem som ansvarar för vad.

Exempel:

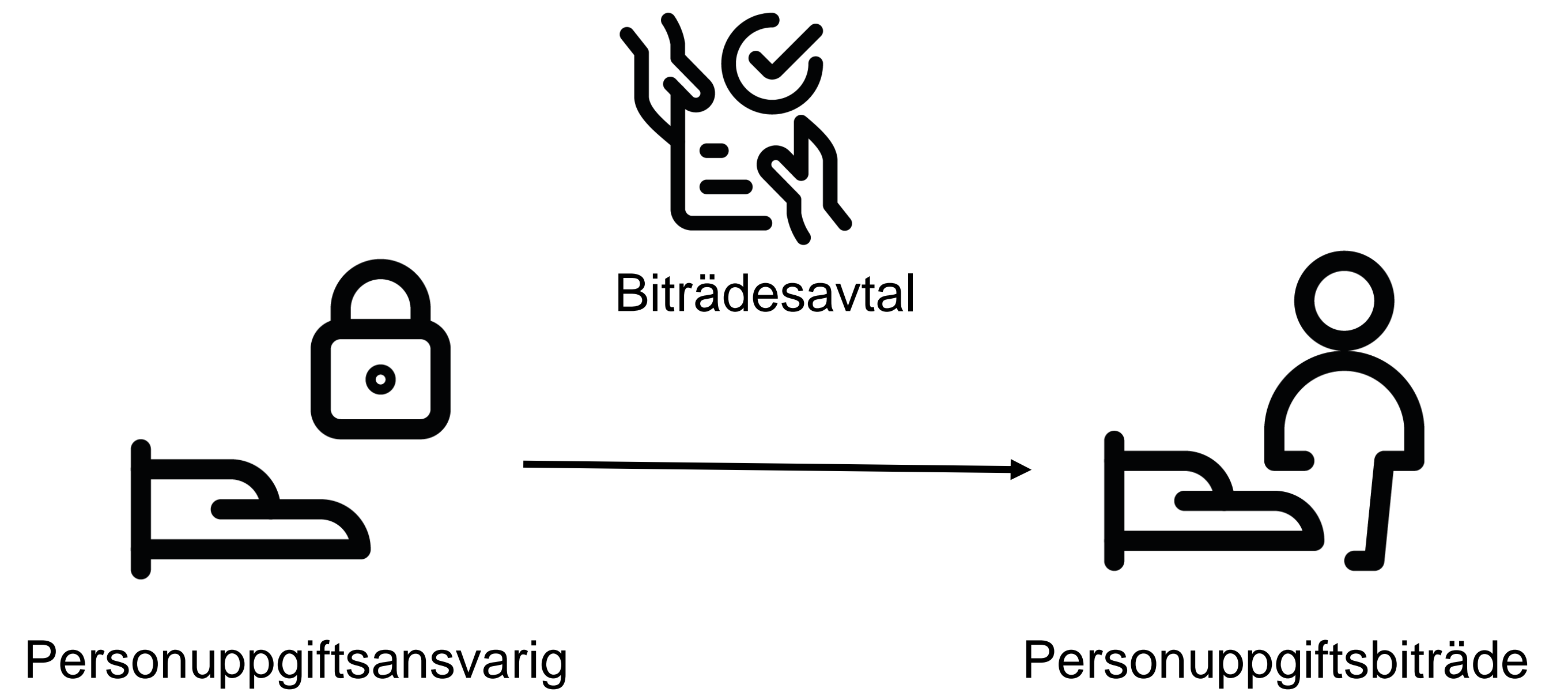
Två företag har ett gemensamt kundregister och bestämmer tillsammans ändamål och medel.

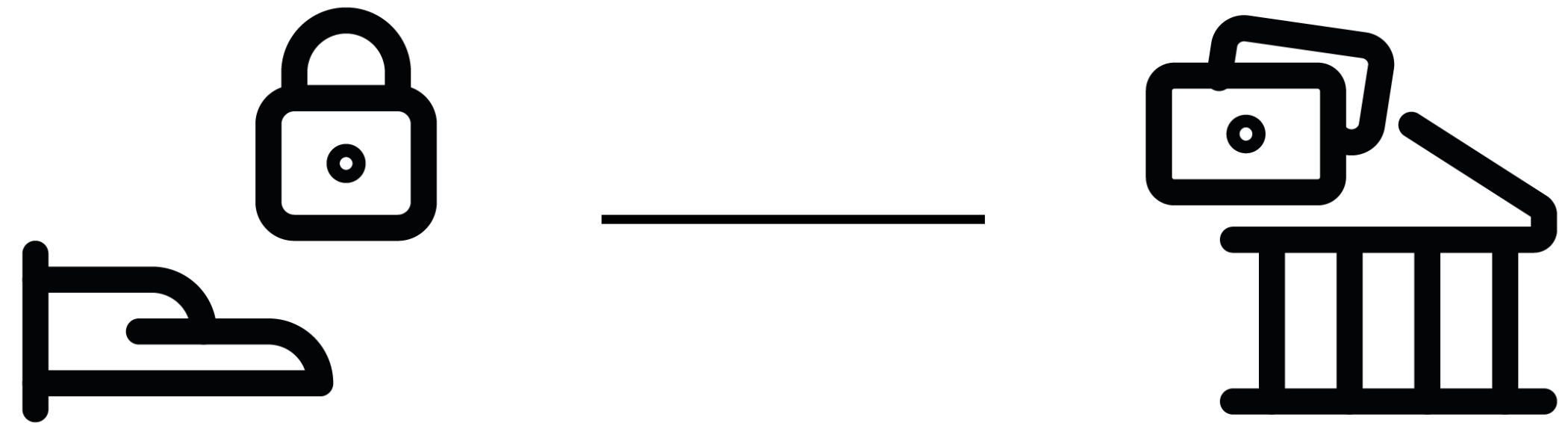
Personuppgiftsbiträde

- En fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning.
- Får bara behandla personuppgifter på instruktion från den personuppgiftsansvarige.
- Upprätta personuppgiftsbiträdesavtal!

Exempel: IT-support

Exempel: Bank

Personuppgiftsansvarig

Personuppgiftsansvarig

Exempel på arbetsmetod

1. Kartlägg personuppgiftsbehandlingen
2. Fastställ ansvarsfördelningen
3. Reglera och dokumentera förhållandet mellan inblandade aktörer

Bra att ta med sig

- Personuppgiftsansvarig är i regel en juridisk person, inte en enskild person så som chefen eller IT-ansvarig.
- Personuppgiftsansvarig är den som bestämmer ändamål och medel för behandlingen av personuppgifter.
- Typiska biträdessituationer: molntjänster, outsourcad kundtjänst eller IT-support.
- Upprätta ett personuppgiftsbiträdesavtal!
- Se riktlinjer från EDPB på IMY:s webbplats: <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/dataskydd-pa-eu-niva/eu-riktlinjer/>

Personuppgiftsincidenter

En personuppgiftsincident är en säkerhetshändelse som leder till:

- Oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring av personuppgifter
- Obehörigt röjande eller obehörig åtkomst till personuppgifter
- Av misstag eller medveten handling

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/personuppgiftsincidenter/>

EDPB:s riktlinjer: https://www.imy.se/globalassets/dokument/anmalan-av-personuppgiftsincidenter-enligt-forordning-eu-2016_679.pdf

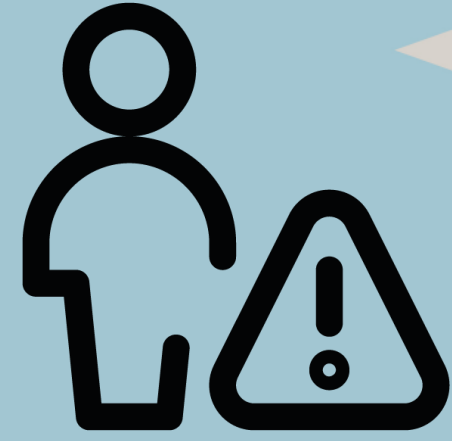
Rättsinformation:

Artikel 33-34, 58, 83, skäl 75, 85-88 GDPR

Anmäla till IMY?

- Om risken är sannolik
- Inom 72 timmar från upptäckt
- E-tjänst på IMY.se
- Kan kompetteras

Begränsa och återställ

När en incident inträffat ska den personuppgiftsansvariga vidta åtgärder för att:

- Stoppa incidenten
- Minimera konsekvenserna
- Återställa/återskapa uppgifter (om möjligt)

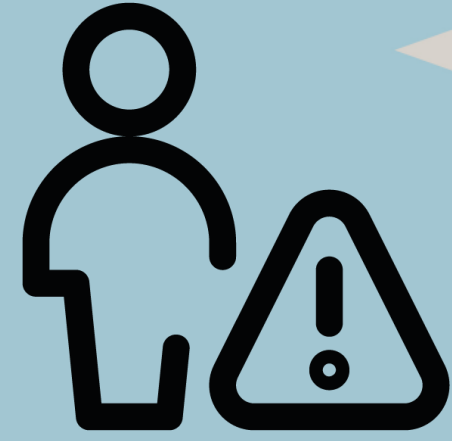
Bedöm riskerna

- Utgå ifrån de unika parametrarna för den inträffade incidenten
 - Typ av incident?
 - Hur många påverkas?
 - Hur lätt att identifiera?
 - Typ av personuppgifter?
 - Kategorier av registrerade?
 - Vad kan uppgifterna användas till?
 - Vilka negativa konsekvenser kan det bli?
 - Hur sannolika är de potentiella negativa konsekvenserna?
- Dokumentera alla incidenter!

Exempel på risker

- Bedrägerier
- ID-kapning
- Ekonomisk förlust
- Förnedring
- Anseendeskada
- Psykiskt lidande

Informera de registrerade?

- Om hög risk
- Utan onödigt dröjsmål
- Vad ska informationen innehålla?
- Undantag

Omständigheter att ta hänsyn till vid en riskbedömning

- Typ av incident?
- Hur många påverkas? Hur lätta är de att identifiera?
- Kategorier av registrerade? Exempelvis barn eller andra särskilt utsatta?
- Typer av personuppgifter? Känsliga personuppgifter eller mer harmlösa?
- Vad kan uppgifterna användas till? Exempelvis ID-kapning.
- Vilka negativa konsekvenserna kan det bli? Exempelvis ekonomisk skada.
- Hur sannolika är de potentiella konsekvenserna och hur allvarliga kan de bli?

Dokumentera – ta ställning

- Alla personuppgiftsincidenter ska dokumenteras
- Vad som ska dokumenteras följer av artikel 33.5 i GDPR
 - De inträffade omständigheterna
 - Incidentens effekter
 - Vidtagna åtgärder
 - Om den personuppgiftsansvariga bedömer att en incident inte ska anmälas till IMY ska det motiveras varför

Information till de registrerade

- Om personuppgiftsincidenten sannolikt leder till en hög risk för de registrerades fri- och rättigheter ska de registrerade informeras enligt artikel 34 i GDPR.
- När ska informationen lämnas? – Så snart som möjligt.
- Vad ska informationen innehålla? – Inträffade omständigheter samt eventuella åtgärder som den registrerade behöver vidta. Se artikel 34.2 i GDPR.
- Hur ska informationen lämnas? – Det kommunikationsmedlet som vanligtvis används eller det som bäst kommer att nå de drabbade.
- Information behöver inte lämnas om:
 - Den personuppgiftsansvariga vidtagit lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder så att det inte längre finns någon sannolik risk för de registrerades fri- och rättigheter,
 - Vidtagit ytterligare åtgärder som har minskat risken,
 - Om det skulle innebära en oproportionerlig ansträngning att göra det

Tredjelandsoverföringar

Tredjelandsoverföringar

- Personuppgifter blir tillgängliga för någon utanför EU/EES
- Exempel: molntjänstleverantör utanför EU och e-post till mottagare utanför EU.
- Särskilt stöd i GDPR krävs
- Syfte
- Informera alltid de registrerade

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/overforing-till-tredje-land/>

[Europeiska dataskyddsstyrelsens riktlinjer om samspelet mellan artikel 3 och kapitel 5 GDPR \(f.n. ute på publik konsultation\)](#)

När får man föra över uppgifter till tredje land?

- Adekvat skyddsnivå
- Lämpliga säkerhetsåtgärder
- Särskilda situationer och enstaka fall

Adekvat skyddsnivå

- Bedömning av EU-kommissionen
 - Länder
 - Internationella organisationer
 - Sektorer
- Utifrån ett antal aspekter
 - Mänskliga rättigheter,
 - Övrig lagstiftning
 - Tillsynsmyndighet
- Kräver inget särskilt tillstånd

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/overforing-till-tredje-land/adekvat-skyddsniva/>

Länder med adekvat skyddsnivå

- Andorra
- Argentina
- Bailiwick of Guernsey
- Färöarna
- Isle of Man
- Israel
- Japan
- Jersey
- Nya Zeeland
- Schweiz
- Storbritannien
- Uruguay
- Kanada (i vissa fall)

Lämpliga skyddsåtgärder

- **Bindande företagsbestämmelser**
- Standardavtalsklausuler
- Andra lämpliga skyddsåtgärder

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/overforing-till-tredje-land/lampliga-skyddsatgarder/>

Lämpliga skyddsåtgärder: Bindande företagsbestämmelser

- Internationell koncern
- Företagsinterna regler

- Ska godkännas av tillsynsmyndighet
- Yttrande av Europeiska dataskyddsstyrelsen

Lämpliga skyddsåtgärder

- Bindande företagsbestämmelser
- **Standardavtalsklausuler**
- Andra lämpliga skyddsåtgärder

Lämpliga skyddsåtgärder: Standardavtalsklausuler

- Godkända av EU-kommissionen
- Skyldigheter för överförande och mottagande part
- Får ej ändras
- Finns tre alternativ

Lämpliga skyddsåtgärder

- Bindande företagsbestämmelser
- Standardavtalsklausuler
- **Andra lämpliga skyddsåtgärder**

Andra lämpliga skyddsåtgärder

- Godkända uppförandekoder och certifieringsmekanismer
- Särskilt tillstånd från IMY
- Särskilda regler för myndigheter

Särskilda situationer och enskilda fall

- Varken adekvat skyddsnivå eller lämpliga skyddsåtgärder
- Endast i undantagsfall

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/overforing-till-tredje-land/sarskilda-situationer-och-enstaka-overforingar/>

Särskilda situationer och enskilda fall

Några exempel

- Samtycke
- Avtal
- Allmänintresse
- Rättsliga anspråk

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/overforing-till-tredje-land/sarskilda-situationer-och-enstaka-overforingar/>

Föra över uppgifter till USA

- Privacy Shield
- Schrems II-domen
- Oklart läge
- Ny principöverenskommelse
- Rekommendationer från Europeiska dataskyddsstyrelsen

Bra att ta med sig

- En tredjelandsoverföring är när personuppgifter görs tillgängliga för någon utanför EU/EES.
- En tredjelandsoverföring ska ha stöd i GDPR för att vara laglig.
- Det är ett fortsatt oklart läge rörande överföringar till USA.
- Överföringen ska följa alla andra regler i GDPR också.

Informationssäkerhet

Innehåll

- Informationssäkerhet och dataskydd
- Informationssäkerhet och dataskyddsförordningen
 - Säkerhet i samband med behandlingen, artikel 32
 - Säkerhetsåtgärder enligt dataskyddsförordningen
 - Tillämpning av säkerhetskraven

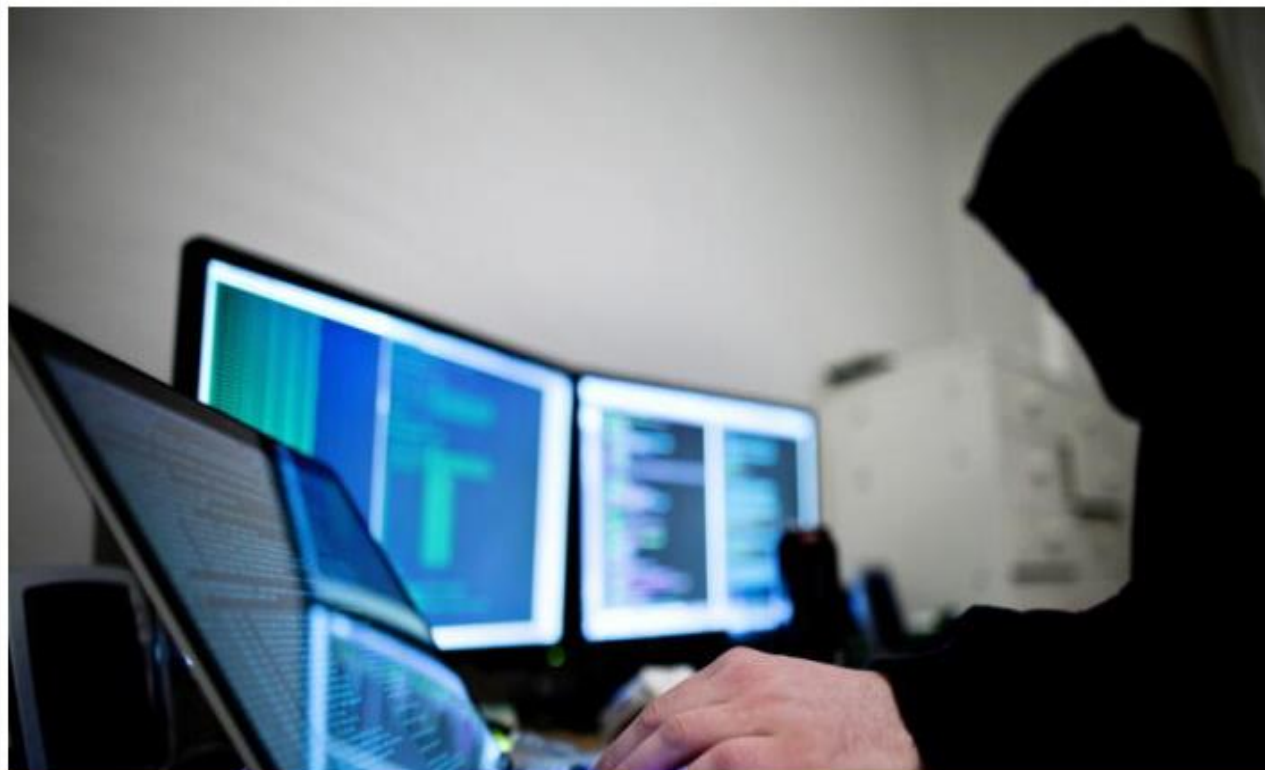
Informationssäkerhet och dataskydd

**Vården varnas för cyberattacker:
"Ökad aktivitet"**

UPPDATERAD 2 NOVEMBER 2020 PUBLICERAD 2 NOVEMBER 2020

Utpressningsvirus mot svenska storföretag

PUBLICERAD: 2020-11-12 12:20

Digitala stöd ska stärka smittskyddsarbetet

Publicerad 05 november 2020

Regeringen ger E-hälsomyndigheten samt Folkhälsomyndigheten i uppdrag att genomföra kartläggningar av hur digitala stöd kan stärka och förenkla smittskyddsarbetet i Sverige och Europa.

Bedragare fortsätter utnyttja coronaviruset för nätfiske

Försöker efterlikna myndigheter och kända organisationers hemsidor för att lura besökare att lämna över sina person- och bankuppgifter.

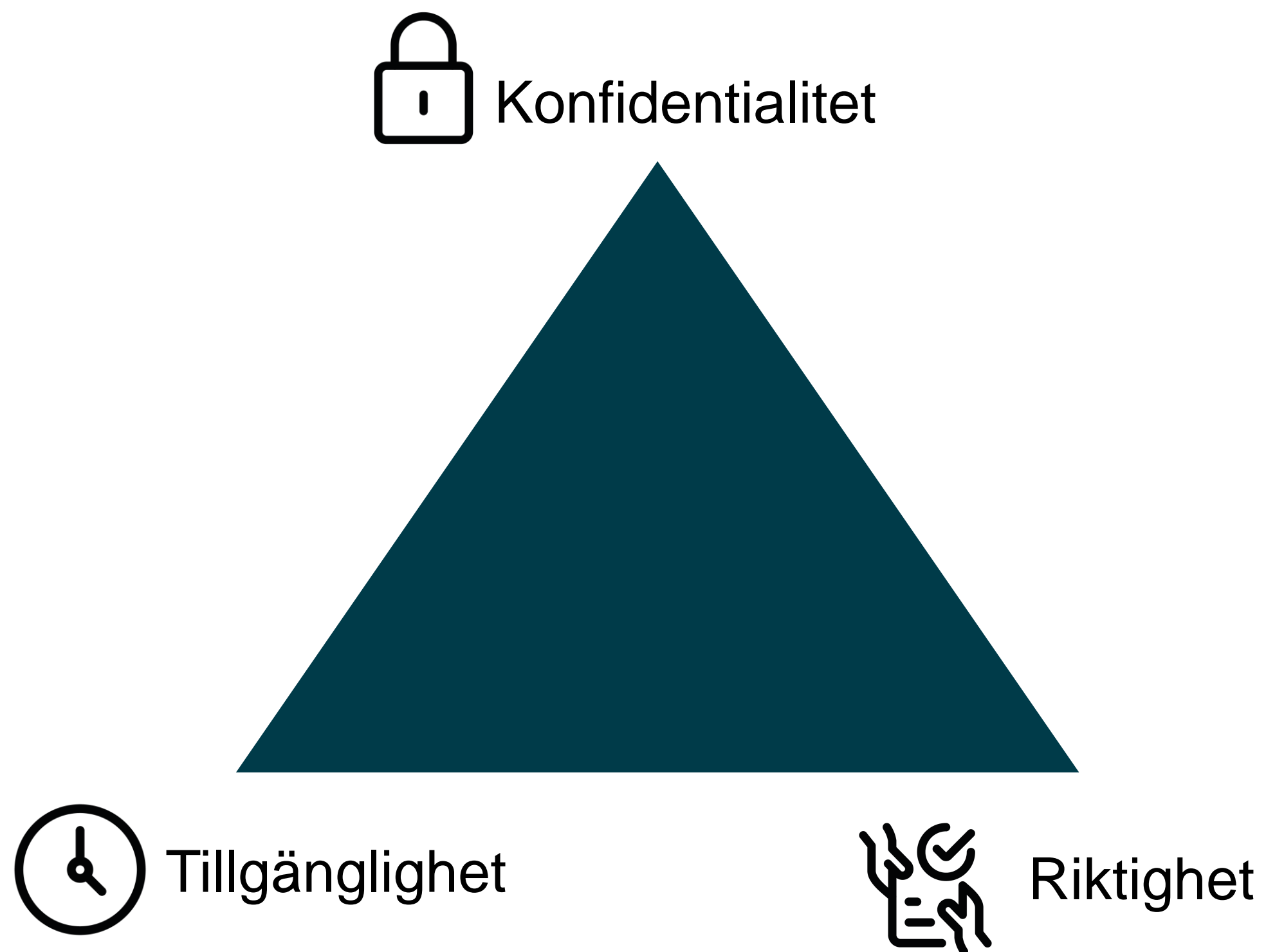
IMY. Integritetsskydds myndigheten

Anmälda personuppgiftsincidenter 2021

IMY rapport 2022:1

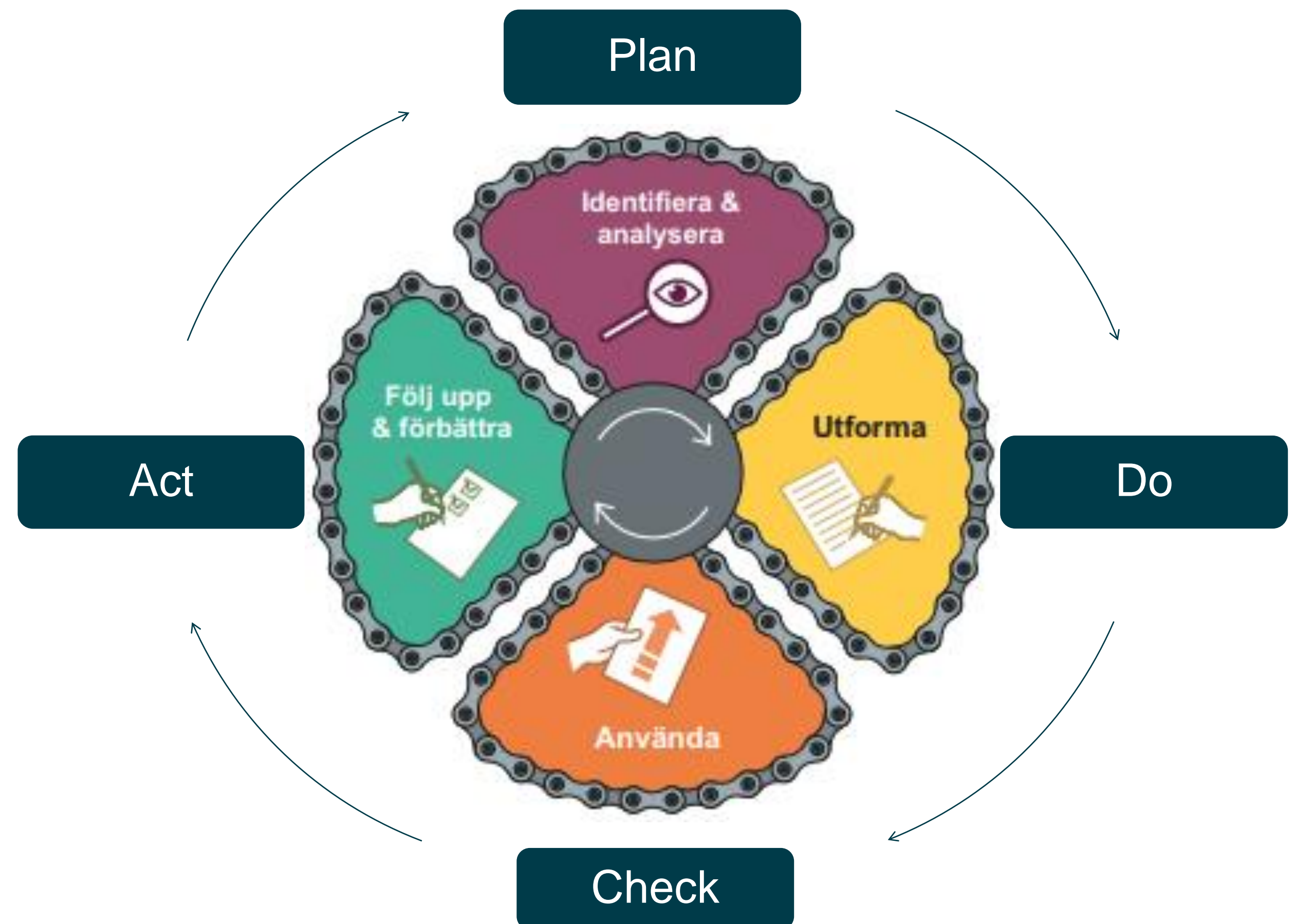

Informationssäkerhet handlar om att ge informationen rätt skydd

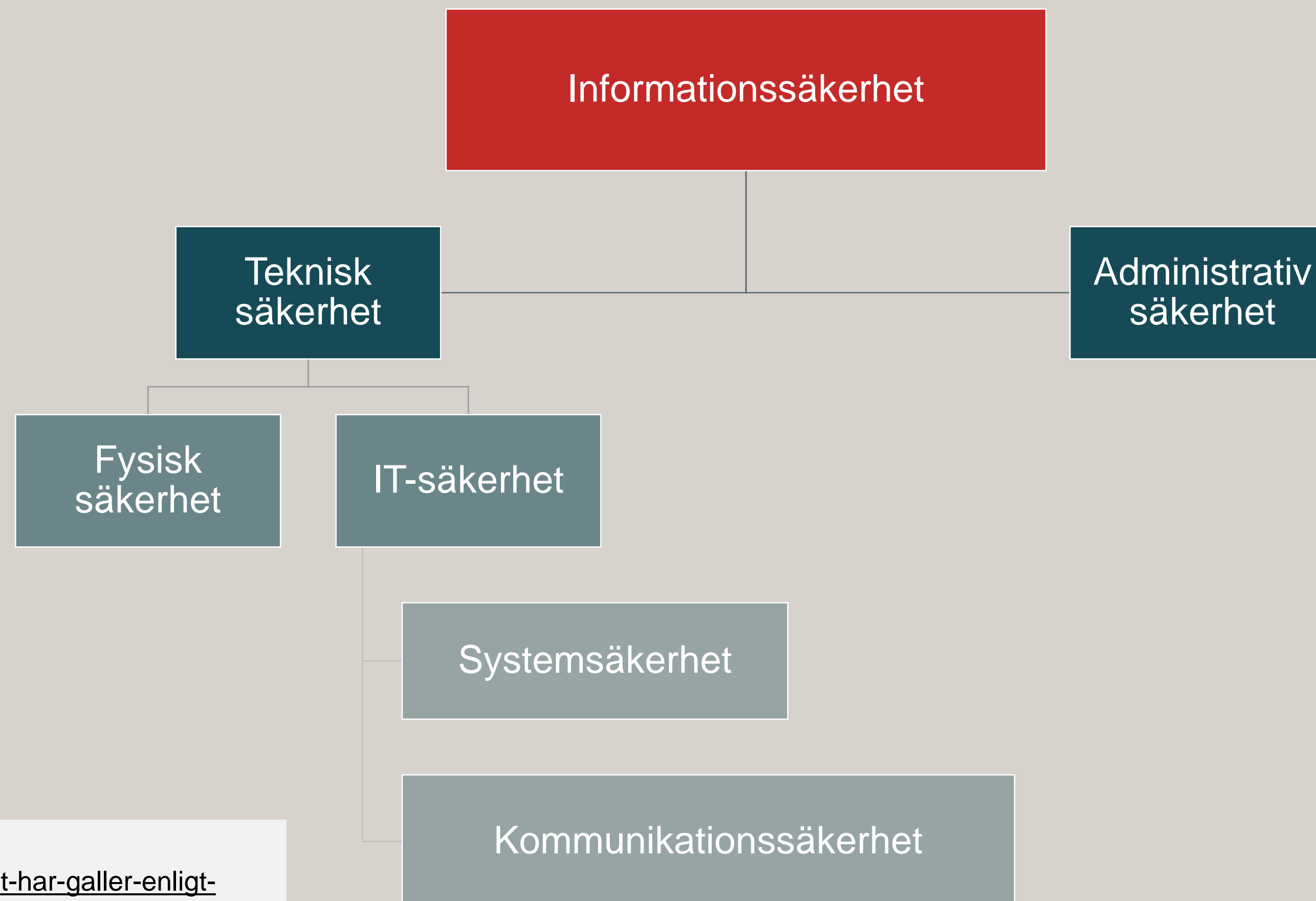

- **Konfidentialitet:** Att informationen skyddas mot obehörig insyn
- **Riktighet:** Att informationen skyddas mot oönskad förändring
- **Tillgänglighet:** Att information görs åtkomlig för behörig person vid rätt tillfälle

Systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete

Struktur informationssäkerhet

Mer information

<https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/informationssakerhet/>

Skyddsobjekt för informationssäkerhet

- Organisationens mest värdefulla tillgångar
- Informationstillgångarna och informationsklassning
- Det överordnade syftet är ofta att säkra *verksamhetens* fortgående.

Var kommer **dataskyddet** in i det sammanhanget?

- Skydd för registrerades fri och rättigheter.

Risker för den
registrerades fri-
och rättigheter

Riskanalys

En central del av informationssäkerhet- och dataskyddsarbetet

- Vad kan hända?
- Hur sannolikt är det?
- Vad blir konsekvenserna?

Standarder och vägledning

- EDPB:s vägledningar, www.edpb.europa.eu
- SS-ISO/IEC 27000-serien, www.sis.se
- NIST, www.nist.gov/cyberframework
- MSB och www.informationssakerhet.se
- CIS Critical Security Controls, www.cisecurity.org
- ENISA, www.enisa.europa.eu
- OWASP Top 10, www.owasp.org

Säkerhet i samband med behandlingen

Säkerhet i samband med behandlingen, artikel 32

Med beaktande av den senaste utvecklingen, genomförandekostnader

- behandlingens **art, omfattning, sammanhang och ändamål**
- samt **riskerna**, av varierande sannolikhetsgrad och allvar, för fysiska personers rättigheter och friheter
- ...ska den personuppgiftsansvarige *och* personuppgiftsbiträdet vidta **lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder** för att säkerställa...

Forts. Säkerhet i samband med behandlingen, artikel 32

... en **säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till risken...**

t.ex.

- pseudonymisering (kodning) och kryptering
 - kontinuitetsplanering
 - incidenthantering
 - testa, undersöka, utvärdera åtgärderna
-
- Särskild hänsyn ska tas till **risken** för
 - förstöring, förlust eller ändring
 - obehörigt röjande eller obehörig åtkomst

Behandlingens art

- Vilka slags uppgifter är det fråga om?
 - Integritetskänsliga uppgifter?
 - Uppgifter om en särskilt utsatt grupp?
 - Betydande maktobalans mellan PUA och den registrerade?
- Är behandlingen
 - systematisk och strukturerad?
 - tillfällig och oplanerad?
 - långvarig eller momentan?
 - förutsägbar för den registrerade?

Behandlingens omfattning

- Antal registrerade
- Antal uppgifter om varje registrerad
- Antal personer som har åtkomst till uppgifterna
- Behandlingens geografiska omfattning

Behandlingens sammanhang

Behandlingens tekniska och organisatoriska kontext

Exempelvis:

- Hur är behandlande parter organiserade?
- Finns en eller flera personuppgiftsansvariga?
- Ett eller flera biträden?
- Särskilt förtroligt sammanhang?

Behandlingens ändamål

Varför behandlar vi personuppgifterna? Vad är syftet med behandlingen?

- Säkerhetsövervakning?
- Tillhandahålla tjänster?
- Kontrollera den registrerade?
- M.m.

Ett riskbaserat arbetssätt

- Beroende av de risker som personuppgiftsbehandlingen innebär.
- Hög risk kräver starka skyddsåtgärder.
- Riskbedömning ersätter inte krav på rättslig grund eller annan regelefterlevnad!
- Kvarvarande högrisk resulterar i konsekvensbedömning.

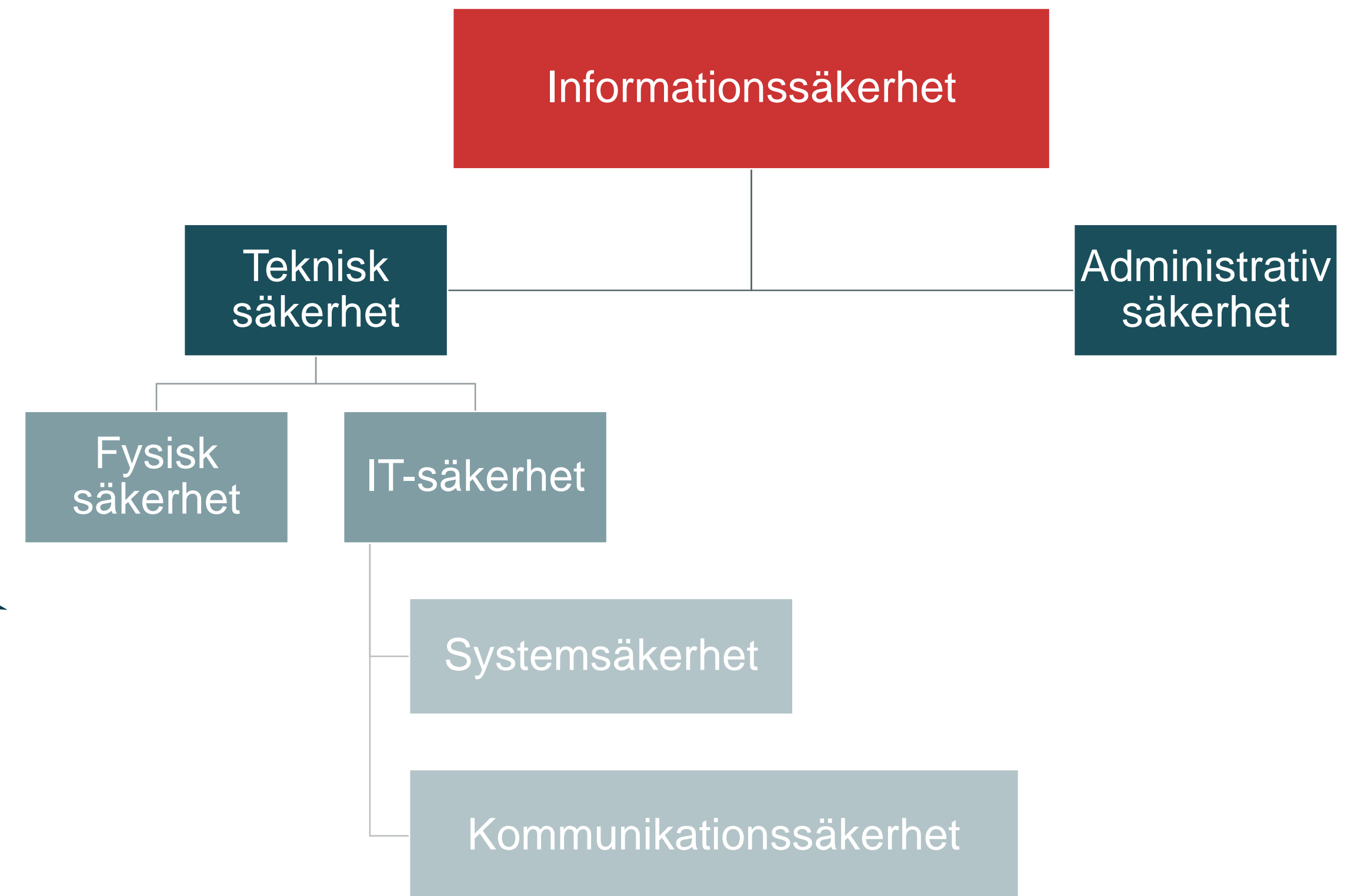
Vad innebär lämplig säkerhetsnivå?

- Anpassade säkerhetsåtgärder för att finna balans mellan behandlingens
 - Säkerhetsbehov
 - Säkerhetsåtgärd

Säkerhetsåtgärder

Administrativa (organisatoriska) och tekniska åtgärder

- Datakommunikation
- Åtgärder till skydd mot skadlig kod
- Fysisk säkerhet
- Incidenthantering
- Kontinuitetsplanering
- Mobilt arbete
- Inventarier och licenser
- Autentisering och behörighetsadministration
- Loggning

Säkerhet handlar om förmågor

- Riskhantering
- Kontinuitetsplanering
- Incidenthantering
- Ett ständigt förbättringsarbete!

Dokumentera!

Bra att ta med sig

- Informationssäkerhet stödjer ert dataskyddsarbete och ert dataskyddsarbete stödjer ert informationssäkerhetsarbete.
- Prata med era kollegor som jobbar med informationssäkerhet.
- Gör inte dataskyddsarbete frikopplat från övrigt säkerhetsarbete.
- Ta inspiration från standarder och vägledningar.

Konsekvensbedömning och förhandssamråd

Det är nu det gäller!

- Konsekvensbedömning är en viktig del i efterlevnaden av dataskyddsförordningen, och särskilt viktig att göra för de personuppgiftsbehandlingar som leder till sannolik hög risk för registrerades fri- och rättigheter.

Vad är en konsekvensbedömning?

- En konsekvensbedömning är avsedd att vara en oavbruten process för att identifiera och hantera risker.
 - Bidrar till inbyggt dataskydd och dataskydd som standard
 - Leder till bedömning om behovet av behandlingen står i proportion till syftet
 - Identifierar risker och lämpliga åtgärder
 - Skapar och påvisar efterlevnad av dataskyddsförordningen

När ska arbetet påbörjas?

- I samband med ny eller förändrad personuppgiftsbehandling, vilket kan ske i samband med:
 - Behov av förändring av arbetssätt/process
 - Behov av organisatorisk förändring
 - Behov av nya verktyg/hjälpmedel
 - Behov av ny tjänst/produkt
 - etc
- Regelbundet för befintliga personuppgiftsbehandlingar
 - I samband med förändringar i omvärld
 - Ändringar i behandlingens sammanhang, mottagarna, sammanslagning i åtgärder m.m.
 - Förändringar i behandlingens omvärld
 - etc

Varför konsekvensbedömning?

- Förebygga risker innan de uppkommer och därmed skydda människors fri- och rättigheter.

Vem ansvarar?

- Det är personuppgiftsansvarig som ansvarar för att konsekvensbedömning görs.

Vad innebär en konsekvensbedömning?

Genomför inledande riskanalys

- Skyddsobjekt: Fysisk levande person
- Identifiera risker utifrån
 - Dataskydd och integritet
 - Grundläggande mänskliga rättigheter
 - Dataskyddsförordningens principer

Bedöm om konsekvensbedömning ska genomföras

- Behandlingen medför sannolikt hög risk för registrerades fri- och rättigheter.
- Om behandlingen innefattar flera av de nio kriterier som EDPB tagit fram, är det sannolikt att behandlingen innebär hög risk.
- I vissa situationer/behandlingar är ni *alltid* skyldiga att genomföra en konsekvensbedömning.
- Tveksam? Gör då konsekvensbedömning.

Genomför konsekvensbedömning

- **Ta fram en systematisk beskrivning** av den planerade behandlingen och **behandlingens syfte**.
- **Göra en bedömning** av om behandlingen är **nödvändig och proportionerlig** i förhållande till syftet med den.
- **Iterativ process**
 - **Göra en bedömning av riskerna** för de registrerades rättigheter och friheter.
 - **Identifiera och ta fram de åtgärder** som ni planerar för att hantera riskerna och för att visa att dataskyddsförordningen efterlevs.
- **Planera genomförandet** av översyn och hantering av identifierade förändringar

Begär förhandssamråd!

- Gedigen dokumenterad konsekvensbedömning
 - Personuppgiftsbehandlingen är beskriven
 - Ändamålet för behandlingen framgår
 - Vilket lagligt stöd som finns personuppgiftsbehandlingen
 - Etc.
- Åtgärder och garantier för att skydda registrerades rättigheter och friheter ska framgå
- Vilka risker som kvarstår och varför de kvarstår
- Tydlighet i vem/vilka som är personuppgiftsansvarig/a
- IMY ska lämna ett yttrande inom 8 veckor, men tiden kan komma att förlängas.

Övervaka personuppgiftsbehandlingen

- Kom ihåg att övervaka personuppgiftsbehandlingen och de faktorer som kan påverka dess behandling.
- Om något förändras => börja om och titta över om nya risker har tillkommit eller förändrats på grund av förändringen och om nya åtgärder måste göras, eller befintliga förändras.

Här finns dataskyddsförordningens artiklar om konsekvensbedömning och förhandssamråd, tillsammans med IMY:s kommentarer.

Kommentarerna är tänkta att fungera som hjälp och stöd i ert arbete med konsekvensbedömningar och förhandssamråd.

Artikel 35: Konsekvensbedömning avseende dataskydd

Artikel 35.1

Om en typ av behandling, särskilt med användning av ny teknik och med beaktande av dess art, omfattning, sammanhang och ändamål, sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter ska den personuppgiftsansvarige före behandlingen utföra en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av personuppgifter. En enda bedömning kan omfatta en serie liknande behandlingar som medför liknande höga risker.

Länkar

Kriterier för godkänd konsekvensbedömning

- www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/konsekvensbedomningar-och-forhandssamrad/kriterier-for-en-godtagbar-konsekvensbedomning/

Blanketten för begäran

- www.imy.se/verksamhet/utfora-arenden/begar-forhandssamrad/

EDPB:s riktlinjer om konsekvensbedömning

- www.imy.se/globalassets/dokument/riktlinjer-om-konsekvensbedomning-avseende-dataskydd.pdf

IMY:s förteckning och information

- www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/konsekvensbedomningar-och-forhandssamrad/forteckning-over-nar-en-konsekvensbedomning-ska-goras/

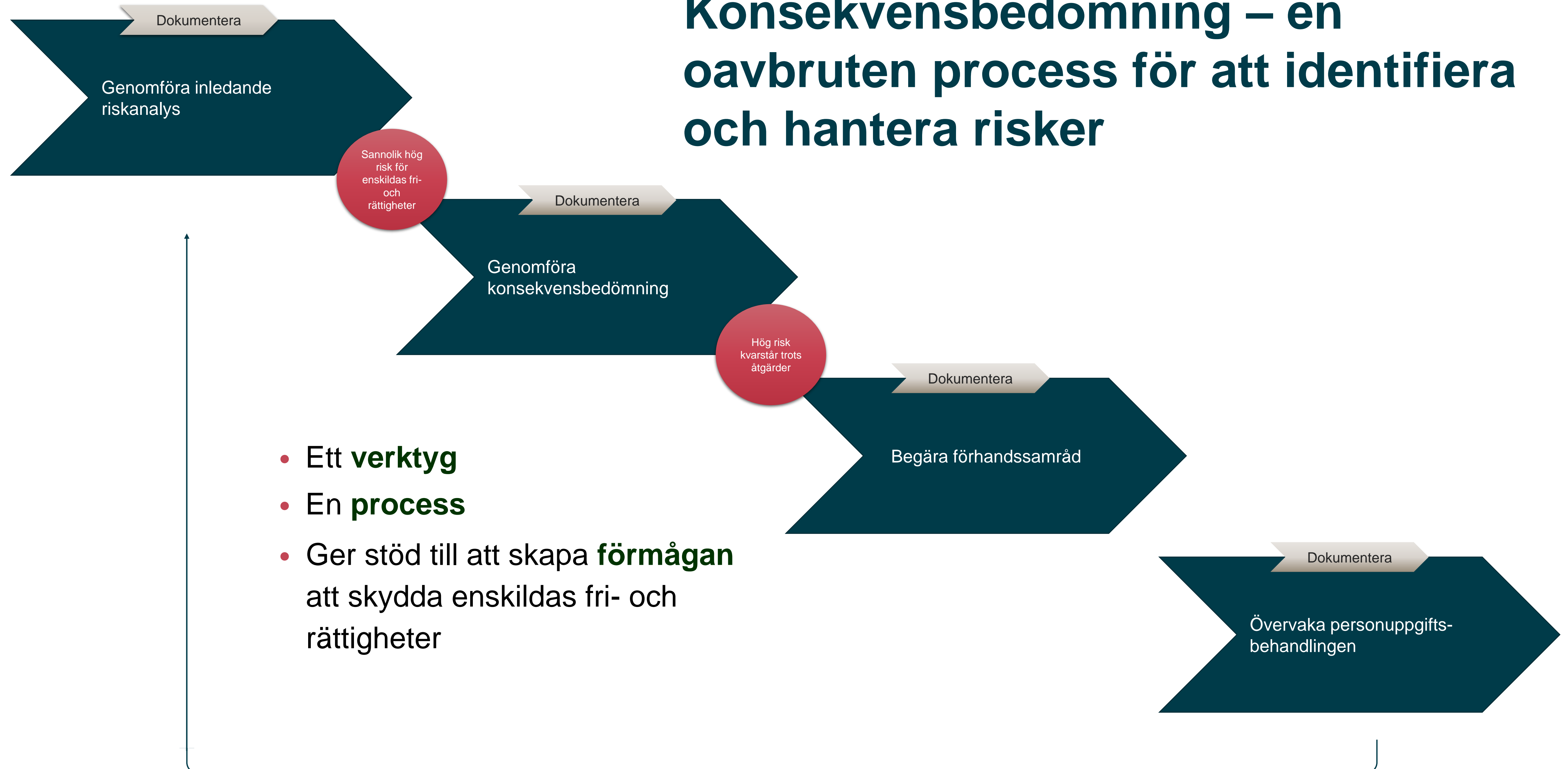
Bra att ta med sig

- Arbeta systematiskt med verksamhetens övergripande informationssäkerhet
- Samverka inom den egna verksamheten
- Verktyg i säkerhetsarbetet
 - Informationsklassning
 - Kravställning av säkerhetsåtgärder
 - Riskanalys
 - Konsekvensbedömning
 - Förhandssamråd

Följande fyra punkter hjälper verksamheten att arbeta strukturerat och därmed att uppfylla kraven i dataskyddsförordningen.

1. Utgå från grundläggande principer och rättslig grund
2. Analysera skyddsobjekt, omfattning och risker
3. Analysera åtgärder och lämplighet
4. Motivera era beslut och dokumentera kontinuerligt

Konsekvensbedömning – en oavbruten process för att identifiera och hantera risker

Tack!